

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Nagy-Várad-utca 2127.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő: Fűvészkert-utca 1080.</p>
--	--	--

Tartalom. Alkalmi gondolatok egy jubiláris ünnepély után. — Iskolaügy. A tanuló ifjúság segélyezése a debreczeni főiskolában. — A szatmári ev. ref. egyházmegye őszi közgyűlése. Földesi Péter. — A kis-peregi ev. ref. egyházközség fennállásának százados jubileuma. Csiky Lajos. — Egy és más stb. — Irodalom. — Különfélek. — Szerk. posta. — Hirdetés.

Alkalmi gondolatok egy jubiláris ünnepély után.

Sok és nagy dolgokat végez ez a mi korunk. Régi szokás, mert emberemlékezet óta úgy áll a dolog, hogy epedve sóhajtozunk vissza az elmúlt jó időkre. Azt mondják, hogy az elvesztett paradicsom utáni vágyakozás érzelme ez mi bennünk. Az öreg ember férfikorának delét óhajtja vissza; a férfi ifjúkorának ábrándjai, gyermekkorának gondtalan órái után óhajtozik. És ez így van az egy, az egész emberrel, az emberiséggel is.

De hát téved ám ebben úgy az egyes ember, mint az egész emberiség. Nem abban áll a mi földi hivatásunk, hogy mindig csak az öröm rózsáit tépdeljük, de sőt abban, hogy minél tovább haladunk, annál több erővel kelljen megküzdenuünk. A küzdelem, ha van hozzá férfierő, meg nemesisíti a lelket s a küzdelem tüzeiben megedződött lélek örömet találja hullámozó tengerek ölén át kormányozni az élet sajkáját. Az a szép, az a nagy dolog a mi korunktól, hogy megtanított minket férfiaknak lenni saját erőnkéből is.

Ne epekedjünk vissza a régen mult idők örömei után. Gyávaság az már a mostani körülmények között. Ha bánt az, hogy neked sokkal több dolgod van, mint elődeidnek volt, ám örülj a jelennek, mert utódaidnak még sokkal több dolgod lesz, mint a mennyi minékünk van. Ha azért epekedel a mult után, mert fáraszt a jelen munkája — és pedig alig lehet annak más értelme, — nem vagy érdemes az életre.

De más dolog az, ha a jelen küzdelmei között a mult idők küzdelmeire emlékezel vissza.

Sokan mosolyognak a mi korunkban, hogy olyannyira szeretjük a jubiláris ünnepélyeket. Azt vélik, csak arravalók azok, hogy a mult fényében sűtkérezve, vagy árnyai rejtekében meghúzódva, együnk, igyunk, élvezzük a jelen örömet.

Mi komolyabb színben látjuk ezt a dolgot. Bizonyára nem szeretjük mi sem az apró, 5—10 éves munkára, vagy eseményre visszatekintő apró jubileumokat, de örömmel ünneplünk azokkal, kik nagy időtávolban történt nagy dolgok nagyobb fordulópontjain meggyujtják az emlékezetnek fáklyáját. Ünneplünk ezekkel, mert úgy véljük, hogy ezen ünnepélyek a jövőnek tesznek kiszámíthatatlan hasznú szolgálatokat.

Bálványimádás a génusz tisztelete s örült dolgokra vezethet az emberi eszme imádása. De valóságos istenitisztelet az, ha az isteni gondviselés nagy eszméinek imádására hajlanak meg a mi térdeink.

Tisztelni, valóban, nézetünk szerint is, tisztelni kell a nagy gondolatokat teremtő emberi agynak munkáit, de sokkal fönségesebb glóriában ragyog előttünk az olyan emlékünnepelely, melylyel nem az embert, hanem Isten kezeinek működését tiszteli meg a hálára gyúladt szív.

Lentebb egy szép jubiláris ünnepély lefolyását közöljük. Ez adja tollunkra ezen gondolatokat.

Láttuk azon ünnepélyen a nép örömet. Lelkesült érezelemmel szemléltük, mint gyúladt ott lángra a hit diadalának örömetől fölmagasztosult buzgóság. Éreztük, mert éreznünk kellett, hogy a mult viharából életben maradt, sőt virágzásra emelkedett egyszerű nép hálaadó imádsága erős fogadás volt a jövőre, hogy ezután is kitart a hit igazai mellett.

Nincs érzéked a történelemhez, nem akarsz a jövőre biztató reménysugarat gyujtani a jelen élet bajaival

küzdő szegény emberek szívében, ha az ilyen jubileumra elismerő tisztelettel nem tekintesz.

Sokat lehet egy ilyen ünnepélyen tanulni.

Megtanulhatod, hogy egyáltalában nem merült még el ez a mi jó magyar népünk az anyagiság posványában. Tud lelkesülni a magas, a földöntúli eszmék győzelméért. Meg tudja becsülni azokat, a kikben az ilyen eszmék harczeit ismeri föl. Egyszerűsége hálával fogadja a jó szót s nagy szívet ajánl föl, ha önzetlenül valami szívességet tesz nekik.

Szép és nagy dolog ez, a melyet kötelesség kellőképen méltányolni.

Megtanulhatod, hogy a tétlen nyugalomnál bizony többet ér a vihar tombolása. Amaz ellankasztja az erőt, ez actív munkára bátorít.

Mi több helyen úgy láttuk már s úgy tapasztaltuk a szóban forgó ünnepélyen is, hogy hitőkben erősebb reformátusok azok a mi, sok üldözés árjai által hányatott, szegény végvidéki atyánkfiai, mint a minők mi vagyunk itten, elpuhulva a hosszas nyugalom ideje alatt.

Óh bizony sok emberünk elzarándokolhatna az olyan helyekre, hol a nehéz csapások súlyos terhe alatt erős hitté érlelődött az Istenben való szent bizalom fölmagasztaló érzelme.

Iskolaügy.

A tanuló ifjúság segélyezése a debreczeni főiskolában.

Munkatársaink egyike, — fölkérésünkre, — egybeállítá azon adatokat, melyek azt mutatják, hogy főiskolánk növendékei egy iskolai éven át megközelítőleg mily értékű jótéteményeket élveznek. Munkálatának eredményét azon megjegyzéssel bocsátjuk közre, hogy az alább olvasható adatok a közelebb múlt 188⁶/₇-iki tanévre vonatkoznak.

A debreczeni főiskolában az iskolai jótétemények a következő öt cím alá sorozhatók: 1-ör. Lakás a kollégium épületében. 2-ör. Élelmezés. 3-ör. Tandíjmentesség. 4-ör. Ünnepkövetség. 5-ör. Ösztöndíjak, segélyezések.

1-ör. Lakás a kollégium épületében. Ezen jótétemény egy-egy növendékre nézve évi 25 frtra tehető. Bentlakott összesen 252 növendék, 104 ingyen, 148 pedig évi 8—8 frt lakbérért. E címen tehát az ifjúság 5116 frt segélyben részesült. Ezen összegből az akadémiái hallgatókra esik 629 frt, a gymnasiumi növendékekre 3229 frt, a tanítóképezdészekre 1258 frt.

2-ör. Élelmezés. Ez háromféle módon történik, u. m.: a) a tápintézetben, hol az u. n. „felsőbb tanulók“ (akadémiái hallgatók, tanítóképezdészek és VII—VIII. osztályú gymnasiumi növendékek), összesen 120-an, ebéddel és kenyérral láttatnak el. Ezek közül: 44 ingyenes, kik közül egynek-egyenek évi ellátása 67 frt 90 krba kerül; — a többi pedig évi 34—34 frt pótdíjat fizet és így egy-egy 33

frt 90 krnyi jótéteményben részesül. b) Az u. n. „szegénytanulói intézmény“ utján 32, I—VI. oszt. gymnasiumi növendékek, — mint felszolgáló, — a konviktusban nyert ebéddel és kenyérral való ellátást, 61 pedig kenyérral és u. n. 10 kros ebéddel volt ellátva. Az ingyenes szegény tanulók évi ellátása 42 frt 20 kr-ra tehető, ilyen volt 42; harmincz forint pótdíjat fizetett 27, ezek „élelmezés“ czimén, fejenként 12 frt 20 krnyi jótéteményben részesültek; hatvan forintnyi pótdíjat fizetett 24. c) Az „Andaházy-Szilágyi“ intézetben lakást és teljes ellátást nyer 10 gymnasiumi növendék. Itt egy-egy növendék évi tartása 478 frtba kerül.

Élelmezés czimén tehát az ifjúság 12,581 frt 20 krnyi segélyben részesült, mely összegből az akadémiái hallgatókra esik 2408 frt 50 kr, a gymnasiumi növendékekre 8136 frt 90 kr, a tanítóképezdészekre 2035 frt 80 kr.

3-ör. Tandíjmentesség. Az akadémián és gymnasiumban vannak egész és féltandíjmentesek és u. n. jótéteményes tandíjt fizetők, a képezdészek mindnyájan tandíjmentesek. E címen az ifjúság 5388 frt 15 krnyi segélyben részesült. Ebből az akadémiái hallgatókra esik 1824 frt, a gymnasiumi növendékekre 2498 frt 55 kr, a tanítóképezdészekre 1065 frt 60 kr. (Ez utóbbi összegből egy-egy növendékre 9 frt 60 kr esik, a mennyit t. i. tandíj czimén a VII. és VIII-ik gymn. osztálybeli jótéteményes tanulók fizetnek.)

4-ör. Ünnepkövetség. E címen karácsonkor 142 ifjú 3621 frt, húsvétkor 143 ifjú 3567 frt, pünköstkor 147 ifjú 3523 frt segélyben részesült. A legáczióból nyert összes segély tehát 10,711 frt, melyből a hittanhallgatókra esik 6795 frt, a gymnasiumi növendékekre 2114 frt, a tanítóképezdészekre pedig 1802 frt.

5-ör. Ösztöndíjak, segélyezések. Ösztöndíjak czimén összesen kiosztatott 10,304 frt 67 kr, mely összegből 52 akadémiái hallgatónak 3875 frt 47 kr, 119 gymnasiumi növendéknek 6079 frt 70 kr, 9 tanítóképezdészeknek 349 frt 50 kr jutott. Ha pedig ezen összeghez odaszámítjuk az akadémiái hallgatóknál a pályadíjakat s az ifjúsági egyletek segélyeit, — a gymnasiumi tanulóknál a ruha- és tankönyvsegélyt, a tanítóképezdészeknél pedig a temetési szolgálatok díjait: úgy a fentebb kimutatott összeg 13,452 frt 98 kr-ra emelkedik, melyből az akadémiái hallgatókat illeti 4866 frt 47 kr, a gymnasiumi tanulókat 6349 frt 70 kr, a tanítóképezdészeket 2236 frt 81 kr.

Jegyzet: A gymnasiumi tanulók között kiosztott 6079 frt 70 krnyi ösztöndíj következőleg oszlott meg: 42, jeles osztályzatú tanuló 1694 frt 20 kr, 35, jó osztályzatú tanuló 2181 frt 50 kr, 35, elégséges osztályzatú tanuló 1544 frt és 7, elégtelen osztályzatú tanuló 660 frtnyi ösztöndíjban részesült.

A fentebbiek szerint főiskolánk tanuló ifjúsága egyetlen tanév alatt 47,249 frt 33 krnyi segélyben részesült, melyből az akadémiái hallgatókra 16,522 frt 97 kr, a gymnasiumi tanulókra 22,328 frt 15 kr, a tanítóképezdészekre 8398 frt 21 kr jut.

A beírott tanulók létszáma a múlt iskolai évben következő volt:

hittanhallgató	— — — —	70,
joghallgató	— — — —	114,
gymnasiumi tanuló	— — — —	654,
tanítóképezdész	— — — —	111.
	összesen	949.

Igy tehát az összes iskolai jótéteményekből esett egy tanulóra átlag 49 frt 78 kr, egy akadémiai hallgatóra 89 frt 79 kr, egy gymnasiumi tanulóra 34 frt 14 kr, egy tanítóképezdészre 75 frt 65 kr.

A szatmári ev. ref. egyházmegye őszi közgyűlése.

Tartatott a sz.-németi ev. ref. egyháztanács termében 1887. okt. 17—18. napjain.

A zimankós őszi idő, járhatatlanná lett utak miatt kevés számú tagok jelenlétében nyitá meg Kiss Áron esperes úr alkalmi imával. Maga egyházmegyénk kedvelt gondnok, ngos Isaák Dezső úr sem jelenhetett meg gyöngéldése miatt; székét, mint legidősb világi tanácsbíró, tek. dr. Farkas Antal ur foglalá el s tölté be.

Az esperesi jelentés részvétellel emlékezék id. Varga Lajos panyolai lelkész októberhó 11-én történt gyászos haláláról. A 16 évig segéd-, 20 éven át rendes lelkészi minőségben szolgált 62 éves férfinak emléke jegyzőkönyvileg megörökített. Áldás lebegjen porai fölött!

Majd szóba hozván a „Prot. irod. társaság“ érdekében kifejtett országos mozgalmat s tudtván, hogy egyházmegyénk 12 tagja jelentkezett: egyházmegyénk is elhatározá tagjai közé sorakozását 100 frtos alapítvánnyal, kikötvén, hogy ennek 5% kamatját fizetendi évről-évre, a társulat fennálltaig. Két segédlelkész atyafi elhelyezésére hivatván föl egyházmegyénk: kijelenti, hogy káplánokban most is túltengés mutatkozik s így a két ifjú atyafit nem fogadhatja kebelébe. Kuriozumnak is megjárja, hogy Cseke Bálint simai lelkésztársunk csere útján túl a Dunára Somogyba távozott s helyette Becsák N. tisztársunk jött Simába ugyanonnan. Minthogy a csere ellen kifogás sehonnan nem emeltetett: egyházmegyénk is, mint bevégzett ténynyel számolt le azzal; eltávozonak s hozzánk jövőnek kívánunk boldog lakozást. — Kis-Szekerestről elmozdított Szabó Endre Urába helyezett lelkész-tanítónak — szükségből. Az a szükség!... Idegen vallásfelekezetűek közt Szabó Endre református lelkész!... Ne szólj szám!... Sulyok Gizella tanítónőnek Szatmárra, Papp Endre végzett képezdésznek Sz.-Dobra, Molnár József gyügyei tanítónak Simába lett elválasztása megerősített; a gyügyei iskola vezetése, addig is, míg a két állás végleg egyesítettnek, megfelelő díjazással lelkészre bízott.

Sz.-Dob, lelkésze ellen f-gyelmi vizsgálatot kér. A vádak vádolt lelkésznek befelelésre kiadattak. Meglátjuk majd, hát itt nem amolyan becsületgázolók vakandokoskodnak-é, mint érdemes és tisztelt óvári lelkésztársunk Széles Pál ellenében, kinek gyűlésünk teljes elégtételt adott a vádlókkal szemben, kimondván, hogy: szesztől gőzölgő fejfel csakugyan nem illik ám kántizálni templomainkban, (mert az a baja az atyafiaknak, hogy nem énekelhetnek derűre-borúra kántussal a templomban), és ha oly rossz akusztikájú templomuk van, hogy lelkészek nem gyözi

hanggal: javítsák meg az akusztikát, (első helyen persze önmagukat kellene), ne pedig lelkészeket üldözzék. Kölcsey Katalin csekei urnő panaszkodik a rávetett lelkészi díjazás ellen. Beh szívesen fizetné helyében akárhány vallásos lelkületű nő azt a csekélységet, de hogy váltana érette csak egy szót is! Panaszta elvettetett. Sz.-Ujlak örökös fizetési perben leledzik. Milyen könnyen is elolvadna az a szegényes lelkészi díjazás, ha az egyházmegye át nem látta a szitán! Bizonyítja ezt Tatárfalva is, hol már alig akad, a ki fizessen. Csak nehezen veszi be népünk az ev. utasítást: „Egymásnak terhet hordozzátok s úgy töltsétek be a királyi törvényt.“

A világi tanácsbíróra meghirdetett szavazásra nem érkezvén be a szavazatok majdnem egy negyede: a rendkívüli idő tekintetbe vételével a szavazatok fölbontása elhatalasztatott. Az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság által kibocsátott, hirhedett Bach uramnak is dicsőségére való rubrikás ívekből általános gyűjtő-ív készítésével 5 tagú küldöttség bízott meg. Sz.-Németinek kedves ízlésű templom menyezetére tett kiadása, utólagosan örömmel erősített meg. De már famózus Csekének meg nem engedhette egyházmegyénk, hogy mielőtt számos évekről fentmaradt gondnoki számadásait s regále bérleti zavaros ügyét nem tisztázza, bele menjen egy 2660 frtos templom menyezet készítettésébe, egy krajczár nélkül. Annyival inkább, mert a presbyterium nem tárgyalta, nem hányta-vette meg a dolgot.

Ezzel a közigazgatási ügyek letárgyaltattak. A déli közebed után, hol lelkes köszöntőkben ezuttal sem volt hiány, beléptünk az értekezlet országába. Lelkészi és tanítói egyesült értekezlet tartatott (képviselvén a tanítókart egy, mondd egy szál tanító), a közös könyvtár eddigi kezelését s új szabályok alkotását tárgyalván. Esperes ur eddigi működéséről beszámolandó, fölolvassa a könyvtár keletkezésének, fejlődésének történeti sorozatban összeállított kimerítő ösmertetését. Érdekes ebből tudnunk, hogy könyvtárunk az 1861-ik évben Kiss Áron fölhívására kezd alakulni, 14 lelkész összesen 134 frt 15 krt, Cz.-Dányád, Dob, Rápoltt hozzá járulnak a létesítéshez; több világi ur 17 drb könyvvel siet a jó igyekezetet támogatni. Tanítók összeadnak 12 frtot s 206 frt 65 krral indul fejlődésnek. — 1863-ban 18 frt, 1864-ben 11 frt 65 kr, 1865-ben 2 frt 11 kr gyűl e célra s 1866-ban már 133 drb könyvet számlál. De az 1866. okt. 30-án tartott szatmári gyűlés sajnosan hallja, hogy a könyvtár haldoklik s csak 1867. februári gyűlésen lesz indítványozva, hogy minden lelkész 1 frt, minden tanító 50 kr fizetésére köteleztessék. Az indítvány soha határozattá emelve nem lett; hanem azért 1867-től kezdve egyesek fizetnek, később mind általánosabbá lesz a fizetés, úgy hogy ilyen módon 1966 frt 09 kr gyűlt be az 1887-ik év elejéig. Ez összegből áll ma fent a 412 művel 574 kötetből, illetőleg 137 füzetes művel 711 kötetből álló könyvtár. Időközönként az impraktikus köröztetési rendszer mellett több könyv részint ura nélkül elveszett, részint elrongyolott s felhalmozódott esperesi teendői mellett épen ez készíti egyoldalról esperes urat, hogy korábban tett fölmentési kérelmét ismétlje. Az értekezlet köszönet és elismerés nyilvánítása mellett a fölmentést meg is adta. S valóban csodálni lehet, hogy eddig is nem igyekezett szabadulni az annyi nyüggyel, bajjal s kálvinista fizetéssel járó (ez egy egészen

sajátos fizetési mód) könyvtárkezeléstől. Az értekezlet hálás köszönete és elismerése feledtesse vele az újabb időkben kivált neki-neki kerekedett gáncsot. Az újonnan alkotott szabályzat szerint a könyvek ezentúl nem köröztetnek, hanem központilag kezeltek, egy főkönyvtárnok, egy segédkönyvtárnok, két lelkész és két tanítóból álló bizottság által.

A könyvtár-ügy megbeszélése után, lelkészi gyámintézetünk fölött fejlődött ki eszmecsere, melynek folyamán két indítvány született meg heverő pénzünk mikénti célszerűbb gyümölcsöztethetése kérdéséből. Az indítványok fölött a tavaszi közgyűlés döntend. Az alapszabályok szigorú megtartása azonban lelkére köttetett kezelő választmánynak, sőt egyenesen utasítva lett, hogy a tetemes kamathátrálékkal tartozókat annak rendi és módja szerint perelje be. Egy némely „kegyes“ alapítónak pedig, mint-hogy sem tőkét, sem kamatot fizetni nem akarnak, alapítványát egyszerűen törölje, illetőleg alapító levelét „kegyesen“ visszaszármaztassa.

Míg mi lelkészek ezek felől értekeznénk: több tanító atyafiak saját gyámintézetük alapszabályának módosítása fölött tárgyalának; hogy minő eredménnyel: nem tudom, mert noha együttes eljárás volt czélozva, elkülönülünk s vége szakadván értekezletünknek, azon éji órában haza igyekezém.

Másnapra ugyis azok az ominozus fegyelmi ügyek maradtak, a miktől bárcsak gyéritené meg már egyházmegyénk zöld asztalát a jóra vezérlő Szent-Lélek Isten! Mikor lesz ez? Az Ur a mondhatója. Mi csak annyit mondhatunk, hogy: hallgassunk!!

Földesi Péter.

A kis-peregi ev. ref. egyházközség fennállásának százados jubileuma.

Egy szép, nagyon szép ünnepély kedves emlékei lebegnek szemem előtt még ezen órában is, mikor pedig már a krónikairói tollat kell fölvennem. Tanulósobám íróasztala mellől röpke szárnyakon visszazállanak lelkem gondolatai Aradmegye távoli vidékeire, hol kedves új ismerősöket szerevezve, az itthon bajaitól távol, olyan drága órákat tölték el. Vezércikkünkben elmondok néhány olyan, kissé inkább elvont gondolatot, melyeket a kis-peregi ünnepély látása ébresztett föl bennem. Itt inkább csak utazásomnak s az ünnepély külső lefolyásának ismertetésével szándékozom foglalkozni.

Folyó hó 21-én, pénteken délben keltem útamra s P.-Ladányon, N.-Váradon át, — hol Domby Lajos lelkész barátomat a vasúti várakozási idő tartama alatt fölkerestem, — estvére N.-Szalontára érkeztem s itt kiszállván, másnap, szombaton délelőtti 11 óráig Szél Kálmán esperes úr kedves házában voltam szívélyesen látott vendége.

Szalontától kezdve együtt mentünk az esperes ural Csabán, Kétegyházán, Mezőhegyesen át célunk felé s Battonyán, mint Kis-Pereg állomásán szállottunk le a vonatról estve félhét órakor. Utközben, Sarkadon szállott hozzánk Szondy Béla segédlelkész ur is, a jubiláló egyházközség lelkészének fia.

Battonyán már megkezdődtek az ünnepélyességek. A

kis peregi egyháztanács három tisztos presbyterere fogadott bennünket. „Nagy szívvel vártuk az urat“, mondá nekem egyik olyan szépen, a hogy én még azt alig-alig hallám valaha. Szép hintó pompás négy lóval röpitett aztán bennünket Kis-Pereg felé, — előttünk s kocsink oldalánál a ló szörén ülő fáklyás legények képezvén a bandériumot. A község végénél feltűzött lámpákkal, fáklyákkal nagy néptömeg várt reánk, mely megérkezésünkkel élénk éljenriadalba törve ki, a kisebb embercsoportok folyton fel-felhangzó éljenzése, löfegyverek ropogása közben értünk a lelkészi lak elé, a hol újra igen sokan vártak, sőt a hol pár perc múlva ott voltak azok is, a kik a község végén, vagy az utca különböző pontjain vártak reánk.

A lelkészlak előtt és bensejében néhány szívélyes szóval a helyi lelkész, Szondy Imre ur üdvözölt; majd fáklyás emberek élén, a fölnyitott ablak előtt a helyi főgondnok, Valkó Péter ur üdvözölt bennünket szívélyes szavakkal, melyekre az esperes ur igen megkapó s az ünnepélyes hangulatban hallgató egyszerű közönséget kétségkívül fölemelő feleletet adott. A lelkesült nép a „Hymnus“ és a „Szózat“ éneklése közben alig tudott eloszlan és sokáig nézegette a lelkészi lak ablakainak az egyházközség történetéből vett képekkel s az ünnepély örömet jelző mondatokkal díszített transparentjeit.

Az esperes ur Bedrich Lajos községi jegyző úrnál, mint rokonánál volt elszállásolva, míg én, több, a közeli vidékről jött vendégekkel együtt a lelkészi család házában találtam barátságos otthont.

Fölvirradván a jubiláris ünnepély napja, kilencz órájában megkondultak a harangok s az ünnepi díszbe öltözött nép seregestől vonult a templomba. A kathedrától jobbra és balra és vele szemben, a betett lóczákon fehérbe öltözött leányok ültek s a gyülekezet a háromszori harangozás ideje alatt szent örömmel éneklé a LXXXIX. zsoltár verseit. Felállóra a 37-ik dicséret 1-ső versét s ezután a XC. zsoltár első versét éneklők, a melynek végső soránál Szél Kálmán esperes ur fölment a szószékbe s tartott egy szívet-lelket emelő, megszentelt érzelmek árjában buzgó, szép imádságot, mely ugy nemes formájával, mint lebilincselő, de egyszersmind fölemelő előadásával feledhetetlen lesz reánk nézve, kik szerencsések voltunk azt hallani. Az imádság után újra a gyülekezet énekelte, a 74-ik dicséretnek egészen alkalomszerű 5. és 6. verseit. Ezután én mentem föl a kathedrába s ezen szentirati mondás alapján: „Luk. 12, 32. Ne félj kicsiny sereg, mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy adjon néktek országot“, — az Istenben való bizalom erejéről, arról beszéltem, hogy mennyei Atyánk jótetszéséből megdicsőíti az magát mindenha, a mint ezt 1. a multnak a jelenben való szemlélete s 2. a jelen megáldott voltából a jövő boldogságára váró remény tanítja. Beszédem, — hogy valamit erről is írjak, — kissé magas hangon volt tartva, mint barátaim mondták. Nem bánom, úgy akartam! Olyan szép alkalommal, a minő ez volt, máskor sem tudnék másként beszélni. Beszédem elhangzása után a 179. dicséret 10 ik versét éneklé a gyülekezet, majd Szondy Géza szentleányfalvai lelkész ur, a jubiláló gyülekezet lelkészének másik fia olvasott föl az 1774-ben Egyekről kiűzött s hosszas 13 évi pusztai vándorlás után, 1787. október 21-én, a mostani Kis-Pereg helyén letelepedett egyházközség történetéből néhány megragadó szép vonást. Újra énekelte a

gyülekezet, még pedig Kölcsey himnusának az első versét. A zárímádságot a helybeli lelkész, Szondy Imre úr tartá, meghatott hangon mondva hálát a vett jókért s az áldások Urától további áldást kérve a jövőre. Szívünket, lelkünket eltöltte a szép imádság, a mely után az istenitisztelet az 1-ső dicséret 7. és 8. versének éneklésével bezárult. Az éneklést Nagy Sándor aradi orgonista és vallástanító úr vezette.

Délben a lelkész úrnál volt nagy ebéd, melyen ott volt az ünnepélynek minden intelligens vendége. Az ebéd folyama alatt természetesen több felköszöntő mondatott. Szél K. esperes ur ő Felsegéért, a királyért, majd egyházunk nagy fiáért, az egyházmegye gondnokáért, Tisza Kálmán miniszterelnökért, és az egyházkerület érdemes püspökéért, főt. Révész Bálint urért, a gazda vendégeiért, én, a püspök és a szintén meghívott egyházkerületi főjegyző urak nevében is, a kisperegi egyházközségért, majd a vendéglátó szíves családjáért üriténk poharat.

Délután a község utcáin két, szépen földiszított sátor alatt népmúltság volt, melyre minket előzetesen meghívtak s hol a nép egyszerű fiai által igénytelen, de annál jobban eső szívéllyességgel fogadtatva, igen jó időt töltünk. Estve pedig az intelligens osztályhoz tartozó egész ünneplő közönség Bedrich Lajos barátomnak, a község kitűnő jegyzőjének volt vendége, ki, mint theológiát végzett ember, megmutatá ezúttal is, mily meleg érdeklődéssel viseltetik egyházunk ügyei iránt. Vendéglátó őszinte szeretetével mindnyájunkat lekötölezett s nekem végtelenül jól esett tanulókori baráti viszonyunkat fölújítva, a munkás férfikor barátságának melegét érezni körében. Toasztjainkat reggeli négy órakor be kellett fejeznünk, mert Szél K. esperes úrnak és nekem öt órakor már indulnunk kellett visszatérő útunkra.

A mi az ünnepély vendégeit illeti, teljes névsorral, fájdalom, nem szolgálhatok. Annyira igénybe volt minden percem véve, hogy merő lehetetlenség volt mindenkinek nevét megtudnom s magamnak megjegyezmem. A lelkészi karból a már említettek kivül csak Bedrich József szemlaki lelkész úr volt jelen. A világiak közül ott voltak Koepf György (róm. katolikus) főszolgabíró és Kállay Gyula szolgabíró urak Pécskáról, Tabajdy József n.-z-rindi jegyző úr kedves családjával, Oláh Árpád jegyző úr Német-Peregéről, Mátéffy Lajos ügyvéd úr Battonyáról, Szikszay Albertné úrnő kedves leányával H.-M.-Vásárhelyről és többen. Fábián László főispán és Ormós Péter alispán urak József főhercegnek a megye területén való időzése miatt kénytelenek voltak az ünnepélyről eimaradni, a melyen pedig, előzetes ígéretek folytán, részt szándékoztak venni.

Hétfőn reggel öt órakor tehát kocsira ültünk s Battonyáról Arad felé vettük a vasúton útunkat, hova Ferenczy Gedeon lelkész úr által, kivel menet egy darabig, Csaba és Kétegyháza között együtt utaztunk, vendégekül meghívtunk.

Szél K. esperes úr még az nap haza utazott Aradról, én azonban kedden délig ott maradtam a jó s engem oly igaz szeretettel fogadott lelkészcsalád vendégeül. Ott maradtam annyival is inkább, mert feledhetetlen emlékü, drága szép órákat töltök el egy ottani orvosbarátom, Dr. Weiss Sándor házában is, kivel az 1876-ik év nyarán Edinburgban ismerkedtem meg. Magas műveltségű kedves neje mint régi

jó ismerőst fogadott, sokat hallván férjének edinburghi reminiscentiái között nevemet is emlegettetni.

Fölkerestem Aradnak gyászemlékü nevezetességeit is. Csécsi Imre segédlelkész úr, volt derék hallgatóm vezetett mindenfelé. Köszönet szívességeért!

Egy igen szépen töltött nap becses emlékeivel gazdagon, kedden délben hagytam el Aradot s éjszakára Szalontán kiszállva, szerdán délután haza érkeztem.

És most, ha visszagondolok az elmúlt szép napok emlékeire; ha összegezem ezt, a mit láttam, hallottam, megértettem és éreztem: valóban elmerem mondani, hogy sok olyat tanultam, a mit jó én nekem tudnom és sok olyat láttam, a mi azon végvidéki helyek reformátusainak buzgó vallásosságáról tesz bizonyosságot. De erről másutt!

Köszönöm, nagyon köszönöm első sorban Szondy Imre kis-peregi lelkész úrnak, hogy szíves meghívása folytán részt vehettem a szép ünnepélyen. Nem feledem el azon órákat, melyeket kedves családjá körében, szíves házában töltöttem. Köszönöm a jó kis-peregieknek, hogy oly melegen öleltek karjaikba. „Nagy szívvel“ láttak, — hálásan emlegetem ezt.

Ugy mondták, hogy a „Debr. Prot. Lap“ ezen elkért számát beteszik a község levéltárába.

Nos hát, hadd tudják a következő nemzedékek is, hogy az a hittanár, kit, — talán mert a püspök úr megbízásából és nevében is beszélt, „a debreczeni püspök testőrének“, vagy még gyakrabban „testőrizőjének“ nevezett el az egyszerű népfia, — boldognak tartja azt a népet, mely tud a szép emlékeken lelkesülni s a hogy messze jövőendőben is a boldogság virágainak fakadozását reméli oly helyen, a hol, mint Kis-Peregen, a semmiből sok mindent, egyszerűségében szépen földiszított templomot, tiszta házakat és udvarokat, a jólétnek sokféle szemellátható jeleit tudott emelni a vallási és erkölcsi igazakért rendíthetetlen buzgósággal küzdeni kész akarat.

Jó peregiek, csak előre a jó Isten nevében!

Csiky Lajos.

Egy és más az egyházi élet és a gyakorlati theologia mezejéről.

A „Családkönyv“ készítésének módja és egy indítvány.

(Vége.)

Indítványom okadatolásának megírása után harmadfél héttel közzététetvén az egyházmegyei jegyzőkönyv, indokolásom erősítése végett, idézem annak vonatkozó szavait is: „A házassági élet, melynek tisztasága mutathatná leghívebben a vallás diadalát, fájdalom, sötét foltokat mutat fel egyházmegyénkben. A vadházások száma megdöbbentő, noha több egyházunkban azoknak számba vétele meg sem kíséreltetett“ (nagyon alaposnak tartom azon sejtelmemet, hogy a legnagyobb egyházak vannak hátra) „20 egyházból mutattatik ki, összesen: 182 pár“, (hát ha még a többi hátra levő egyházak is ki tudnák mutatni a számot, mennyi lenne az, mikor a múlt évi kimutató: 85 pár, 3 egyház ujabban beküldött adatai hozzáadásával: 97-tel emelkedett). Felette nehéz e téren, a mi, pusztán a szó hatalmára épített eljárásunknak csak számba ve-

hető érvényt is szerezni. Azok, kik ez életre adták magukat, — mert a legtöbben törvényes házaselet által kötöttek, — nemcsak egyéni és keresztyén jellemöket, de gyermekeik jövőjét is könnyelműen áldozatul dobják testi indultaiknak stb.“ Miért folytatnám ezt tovább? Vagy miért kísérem megjegyzésekkel s miért vonnék belőlök mindnyájunkat elszomorító és lehangoló következtetéseket? Az esperesi megdöbbenő jelentés elszomorította az egyházmegyei gyűlést; engem s — hiszem — velem együtt a nt. értekezlet minden tagját, a létező állapot meggondolása s különösen a rémültében kétségbeesett ember segélykiáltásához hasonló egyházmegyei határozat, „felhívatnak a kebelbeli egyházak előljáróságai, hogy minden, a törvény által kezökbe adott eszközzel igyekezzenek meggátolni az erkölcsi rosszak egyik legnagyobbikának, a vadházasságnak létrejvetelét és fennállását“, olvasása indit meg s serkent munkára; vajha a főtiszteletű egyházkerület, a konvent s elvalahára az ország törvényhozó testülete alkotó tagjairól is szólnának mihamarabb az írás szavai: „Ezeket pedig mikor hallották volna, szivekben megkeseredének és mondanak... Mit cselekedjünk atyámfiai férfiak?“ (Csel. II. 37. 38.) vajha „vennék a Szent-Léleknek ajándékát“ és attól indítatva cselekednének.

2-or. Az esketési jegyek megszerzése s évtizedeken át, — míg t. i. a házasságból gyermekek születhetnek, — megörzése, sok helyen, míg egyrészt költséget és fáradságot, addig másoldalról sok gondot is okoz a mi egyházunk tagjainak s véleményem szerint nem valami nagyon erősíti a lelkészek iránti szives szeretetet és tiszteletet, ha az esetleg eltévedő esketési jegyekért, egyik vagy másik gondatlan házaspárt, habár talán szelíden is, inteni és dorgálni kell; az eltévedett esketési jegyek helyett pedig újak kiállítására, sok kellemetlenségnek lehet szülő anyjává. Sokkal biztosabb és könnyebb ezek helyett a lelkésznek mindig keze alatt levő, családok szerint csoportosított „mutatók“ból megnézni, hogy köttetett-e s melyik egyházban a bemondott szülék között házassági szövetség? és azután megnézni a Családkönyv illető ívét, — mert csak ez igazít el, — ha t. i. teljesen el van készítve, — és győzhet meg arról, hogy a született, vagy meghalt gyermek, törvényes, vagy törvénytelen szülött-e? Az esketési jegy csupán csak azt bizonyítja, hogy azon felek között házasság köttetett, de attól a tévedéstől nem óvhat meg, hogy az időközben elhalt férj özvegységre jutott neje, férje halála után évek mulva is, törvénytelen viszonyból született gyermekét, mint törvénytelt irassa be a kereszteleés alkalmával; a családív megtekintése után pedig azonnal kétségtelemné világosodik, hogy az évek előtt özvegységre maradt s azóta férjhez nem ment nőnek, törvényes gyermeke nem születhetik. A családkönyv óvhat meg attól is, hogy ugyanazon törvénytelen gyermeket szült nő neve, az egymásután következett gyermekek megkereszteleésekor ne különbözőképen, most a családi, majd a keresztnév változtatásával vezetessék anyakönyvbe s ekképen egészen más anyától származottaknak tüntetessenek fel a gyermekek, hanem mindig egyféleképpen, hogy az anya és gyermekek ugyanazonossága, egymáshoz tartozósága nyilván kitűnjék.

A lelkészi hivatalnak, — az egyházi lapokból annyiszor olvasható, — hanyatlásban álló tekintélyét is, kétség kívül nem az fogja emelni, ha kérdezősködik a hívektől,

azoktól kér felvilágosítást, hanem az, ha ő mondja meg minden egyes esetben rólok, hogy ilyen, vagy amolyan viszonyban vannak, az ő gondozása alatt levő anyakönyvek bizonyosága szerint, ennyi meg ennyi év óta; egyszersmind pedig arról is tudomásba helyezi ez által a híveket, hogy rólok úgy, mint családjokról, a család tagjai számáról s esetleg erkölcsi életéről is, biztos tudomással bír; szóval: „mint jó pásztor ismeri és számon tartja az ő juhait.“

3-or. Egyebeket elhallgatva, még csak egy dologra kívánom felhívni a nt. értekezlet figyelmét s előre is kérem, hogy ne tekintse ezt senki hivatalos működésében kifejtett buzgalma és lelkiismeretessége kétségbevonásának.

Én már, a n.-bajomit nem számítva és arról teljesen hallgatva e tekintetben, két nagyobb egyház 50—50 évre terjedő anyakönyveiből, részint önállólag, részint 3 évig munkatársi minőségben dolgozva összeállított Családkönyv készítésénél szerzett tapasztalatomból — meggyőződéssel állítom, hogy nincsen, sem a debreczeni, sem más egyházmegyében egyetlen egy egyház sem, melynek anyakönyveiben téves bejegyzések nem volnának s melyek épen az egyházat fentartó hívek vagyoni állásának biztosítása végett kijavítást nem igényelnének.

Különösen a régibb, kezdetlegesebb anyakönyvi bejegyzések azok, melyeken alig lehet az érdekelt családok felvilágosítása nélkül eligazodni különben is, hát még ha tévedés is forog fenn? Nem látná-e a nt. értekezlet szükségnek, hogy az ilyen hibás bejegyzések még most, midőn talán egy-két ember él még, — ki tudja, nem hal-e el már a közeljövőben? — azok közül, kik a téves bejegyzésre nézve tájékoztató felvilágosítást adhatnának, hogy — mondom — az ilyen bejegyzések még most, idejében kiigazíttassanak?

Egyházunk hívei saját, — valljuk meg, sokszor nehezen szerzett, — filléreiket áldozzák fel az egyház fentartására, nem kötelességünk-e nekünk, az anyakönyvek rendben tartása, a hibás bejegyzések kiigazítása által biztosítani őket, hogy netalán oldalági rokonaikról, évtizedek mulva, gyermekeikre vagy unokáikra szállandó örökségüket ne veszítsék el, az anyakönyveknek régebben hibásan vezetettsége, vagy most történhető téves bejegyzés miatt? Hiszen, midőn az egyház fentartóinak vagyonát biztosítjuk, egyházunk fenmaradását biztosítjuk azzal!

De minek szólnék erről bővebben? Nincsen senki, nem lehet, hogy legyen egy is köztünk, ki a reá bízottakról híven számolni ne óhajtana egykor amaz igaz Bíró előtt, ki ne érezné a felelősség, az általunk hirdetett egyéni felelősség súlyát! Azért indokolásomnak többi részét elhallgatva, midőn őszinte s szívből jövő köszönetet mondanék szives figyelmökért, melylyel ismertetésem tartama alatt megajándékozni méltóztattak s bocsánatot kérnek, ha talán türelmüket, — a tárgy természetéből következő, egész az untatásig száraz előadásommal, — erősen próbára tettem volna, még egyszer alázatos tisztelettel ajánlom indítványomat a nt. lelkészi értekezlet pártoló figyelmébe.

Zöld József,

n.-bajomi ev. ref. segédlelkész.

Irodalom.

Néhány szó két új népiskolai kézikönyvről.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület legközelebb két könyvecskét adott ki, melyeket pályadíjra érdemeseknek ítelt a bíráló bizottság. E két könyvecskét olvasgatva, megfogamzott bennem a gondolat, hogy mint egyszerű tanító, nyilvánosságra hozom véleményemet, mely e könyvek átolvasása után bennem keletkezett. Nem bírálat tehát czélom, mert hiszen azt már megtette a bíráló bizottság; hanem egyszerűen saját egyéni álláspontomból kiindulva, némi ismertetést kívánok nyújtani e művekről, melyre több tanító-társaim által is fel levék szólítva.

Engedje meg azért t. szerkesztő ur, hogy becses lapjában mondhasam el azokat e művekről, miket — habár erőtelen nyelven is — jónak s az ügy érdekében állónak tartok elmondani.

A könyvek címei következők:

1. Életrajzok a magyar nemzet történetéből az elemi iskola III. és IV-ik oszt. számára, — és 2. A magyar nemzet története az elemi iskola V. és VI-ik oszt. számára. Írták: Gergely Károly és Kovács Lajos. Ára egyenként 20 kr.

Szerzők neve már más népiskolai művek után ismeretes s mondhatnám, méltán rokonszenves, mert úgy Gergely Károly „Egyháztörténete“, mint Kovács Lajos több munkái teljes fényvel foglalták el és tartják meg helyöket a népiskolai oktatásban; épen azért jól esett lelkesnek, midőn szerzők nevét oly régen várt művek czímén olvasám, melyek rég érzett hiányon hívatvák segíteni népiskoláinkban. — Azonban más oldalát tekintve az éremnek, némileg kellemetlenül hatott reám az, hogy ketten vállalkozának egyegy mű megírására, mert félnem kellett attól, hogy így a munkán nem lesz meg az egyéni lelkesültség bélyege, nem lesz benne lélek; hanem az egész gyárilag előállított eseményhalmazt nyújtand, melytől aztán irtózni fog tanító és tanítvány egyiránt.

Jól esik azonban így előzetesen is kijelentem, hogy ez utóbbi feltevésemben kellemesen csalódtam, mert reám e két könyvecske átolvasása a legjobb benyomást tette s azon édes tudatot költötte fel bennem, hogy elvégre-valahára, a történettanítás mezején oly kézikönyv birtokába jutunk, melynek segélyével még a kevésbé lelkesült tanító is nagy lépést tehet előre a valódi emberképzés s a tiszta öntudatos hazafiság élesztésének nagy munkájában.

De hadd beszéljenek a tények. Lássuk elsőben is az „Életrajzokat.“ Állítsuk fel mindeneke előtt a mértéket, mert így lehet biztos és igazságos ítéletünk. Milyennek kell lenni általánosságban a történettanításnak, körülbelől így határozhatjuk meg: „Legyen a történettanítás az értelmi és erkölcsi erők művelője, a köziránti érdeklődés és polgári hűség fejlesztője.“ Már most ha a tanítás útja így van kimutatva, bizonyára ennek megfelelőnek kell lenni az eszköznek is, melylyel a czél elérésére működünk s ha a kézikönyvben a történet szelleme nem tündöklik ki a sorok közül, ha az egész nem hű, nem igaz: akkor annak tanítása nem lehet oly képző elem, mely az alkotott embert valódi emberré s mint egy nemzetnek tagját, igaz hazafivá teremtse.

Ezt a mértéket alkalmazva már az előttünk fekvő „Életrajzokra“, örömmel mondhatjuk, hogy az valóban magyar történet, annak fény- és árnyoldalaival és e mellett jó iskolai kézikönyv a gyermeki szellem és nyelv teljes átérzésével.

Tekintsük annak úgy beosztását, mint nyelvezetét; az egyes életrajzokat külön vagy együttesen, a mint megannyi mozaikdarabot fűzik tovább az események lánczolatát: minden oldalon csak megelégedéssel végezzük vizsgálódásunkat.

Az egész könyvecske 28 életrajzot foglal magában, kezdve Árpádtól — Deák Ferenczig és ezek a nagy alakok oly szépen vezetik az események fonalát, hogy az egy perczre sem szakad meg kezeink között, mindamellett, hogy az időrendet tekintve, néha egyik és másik történeti kép között meglehetősen távolság esik. — Igaz, hogy az ily életrajzi történet beosztása nem valami nehéz dolog, mert hiszen csak az egyes alakokat kell jól megválasztani s az eseményeket azokhoz fűzni; de mégis nagy érdeme szerzőknek, hogy épen azzal a nehézséggel, mely az ily kiszaggatott lapok összeállításával jár, — küzdöttek meg oly könnyedén. Nem lett ugyanis hézagos, kapkodó munkájok, miut azt már az előzőleg megjelent életrajzoknál tapasztaltuk, hanem az események folytonosságát az egyes képek között is érthetően fentartották s így munkájok szellemképző hatását és gyakorlati alkalmazhatóságát biztosították. Szeretném ugyan, ha a III. és IV-ik oszt. tananyaga külön megjelöltetnék, de végre is ez nem lényeges, mert ezt a tanterv is megteszi.

A nyelvezetről kevés szóval sokat mondhatok, a mennyiben az, néhány kivétellel, tiszta, világos és gyermekies. Valóban nem igen akadtam még oly iskolai könyvre, mely annyira megtagadta légyen a nagy embert, a ki írta és annyira figyelemre méltatta volna a gyermeket, kinek számára íratott, mint ez a történeti könyvecske. — Eszembe jutnak Plutarch és Herodot kimagasló élet- és jellemrajzai, kik hősei szájába adják az események elbeszélését s kiknek képei, mint megannyi művészileg alkotott képek tekintenek reánk. Mindjárt elől teljes egyszerűséggel, gyermekies, velős mondatokkal kezdődik; s ugyan, hogyne ragadná meg az élénk magyar fiút, midőn tanulja: „Szép, jó, futós lovakat tartottak“, vagy midőn a nemzet szól: „Mai naptól fogva téged ismerünk vezérünknek, parancsolónknak“ stb.

Avagy mily könnyen van megodva a 4-ik lap alján annak áttekintése, hogy kik laktak akkor hazánk földén: „Hazánk földén akkor — ugymond — sokféle nép élt. A nyugoti határszélen németek laktak; az ország többi részében pedig szlávok, u. m. tótok, bolgárok, horvátok.“ Ime, nem bajlódik a túlságos részletezéssel s nem kényszeríti a még kezdő gyermeket arra, hogy a térképen szétszórja figyelmét s ez által egy zürzavart teremtsen számára.

A 6-ik lapon az ősvallásról szólva tisztán s érthetően beszélnek a gyermekhez s oly hangulatteljesen végződik a történeti rajz, hogy a gyermek egész lelkesülten mondhatja: „A szív az én keblemben is dobog, Ha a dicső Árpádra gondolok“ stb. De nézzük meg bárhol e művecske nyelvét, mindenütt csak rokonszenvünkkel találkozunk az. Valóban nem tudja az ember, ha vajjon ott éri-e el gyermeki naivságában a szépség legmagasabb fokát, midőn Lászlónál a 16-ik la-

pon a kunok betelepítéséről szólván, így beszél: „Ez a betelepítés úgy történt, hogy egyszer a kunok betörték . . . stb. A király maga nem volt itthon . . . De a mint hírt vette a pusztításnak, haza sietett s hamarjában úgy körül kerítette a kun sereget, hogy az kénytelen volt magát megadni. Akkor aztán a király így szólt hozzájuk: „Én nem akarok . . . stb., avagy ott, a midőn a 30-ik lapon Kun Lászlóról beszélvén, azt mondja: „A kunok pedig vérszemet kaptak s a hol tehették, rá-rátörtek a magyarokra“ stb. Vagy ott-e a 71-ik lapon, hol Mária Teréziáról szólván, ezt mondja: „A lovagias magyar nemzetet szép arczával s egy-két nyájas szavával megindította. De bezzeg az osztrák örökös tartományokkal meggyült a baja.“ Avagy talán ott a 82-ik lapon, midőn így szól: „Kossuth Lajos úgy gondolkozott, hogy nem jól van ez így; és elhatározta“ . . . stb.?

De hagyjuk, mert nehéz ám a csaknem egyforma gyöngyszemekből néhány jelesebbet kiválasztani s csak a valódi értéket devalváljuk az idézetek által. A ki valóban szereti a szép gyermeknyelvet, az olvassa el ez „Életrajzokat“ s talál lelkének nagy gyönyörűséget.

Sinka Lajos,
ev. ref. tanító.

(Folyt. köv.)

Dr. Öreg János debreczeni főgymnasiumi tanár „Erkölesség szabad akarat nélkül“ cz. művére hirdet előfizetési felhívást. Most csak annyit jelezhetünk, hogy a 11 ivre terjedő mű ára 1 frt 20 kr lesz.

Különfélék.

Debreczeni főiskola. Két tanártársunk, Balogh Ferencz és Géresi Kálmán, a főiskola és Debreczen-város küldötteiként elmentek a Curgón tartott Csokonay ünnepélyre. Mikor e sorokat írjuk, még nem érkeztek haza. — Lehoczky László 1. éves joghallgató személyében halottja volt főiskolánknak. A jó igyekezetű ifjú f. hó 22-én, ma egy hete temettetett el a tanuló ifjúság élénk részvétele mellett. Dicsőfi József hittanártársunk mondott fölötte megható, szép imádságot. Béke korán elköltözött ifjú tanítványunk poraira! — A debreczeni főiskolában felállítandó ének- és zenetárnari tanszék alapjához Csiky Lajos főiskolai hittanár, hálája jeléül, hogy a főiskolai énekkar bent levő tagjai, elhunyt feleségének július 24-én történt temetésére minden fölkérés nélkül megjelentek, 100 frt alapítvánnyal járult. Az alapítvány Bészler Emilia Csiky Lajosné alapítványa czímen önállólag fog kezeltetni, kamata a tanszék fentartására fordíttatik. Fogadja a nagy csapással sujtott férj a főiskola hálás köszönetét és elismerését. Debreczen, 1887. okt. 28. Tóth Sámuel, akad. igazgató tanár.

Lelkészválasztás. N.-Szalontán a lelkészválasztás f. hó 24-ikén tartatott meg Nagy Péter és Sántha István egyházmegyei tanácsbírók vezetése alatt. A választás reggeli 8 órától esteli 1/2 6-ig tartott, a legnagyobb rendben, de fájdalom, csekély érdeklődés mellett. Ugyanis a 10,007 lelket számláló egyházban 1898 szavazásra jogosult közül összesen 589 szavazott. 392 szavazatot nyert Böszörményi Lajos

köte-gyáni lelkész, 116-ot Győri Lajos kenderesi lelkész, 80 at Szikszay József szalacsi lelkész és Nagy Imre ugrai lelkész egy szavazatot. Ennélfogva Böszörményi Lajos, mint általános többséget nyert, elválasztott lelkészül jelentetett ki. Áldás munkájára új munkatérén!

Prédikatori Tár. Szász Gerő szerkesztőtársunk azt tudatja becses lapja 42-ik számában, hogy a Prédikatori Tár részére való művek pályázati határidejét megnyújtja s a pályamunkák november 1. helyett deczember 10-ig lesznek beküldendők.

Mult számunk mellékleteként szétküldtük a „Téli Ujság“ előfizetési felhívását, a mely tényét akkor azért nem jeleztük, mert a küldemény a lap lezárása után érkezett. Ajánljuk a kis lapot megérdemelt figyelembe.

Szerk. posta. N. N. Sz.-on. Ha épen mostanában nem jártam volna N.-Váradon, nem tudhatnám megmondani, hogy mikor hirdetnek az ottani egyik lelkészi hivatalra pályázatot. Ott járván azonban, megtudtam, hogy Dobby Lajos barátunk csak az 1889. év tavaszán foglalhatja el gyulai lelkészi állomását s így, azt hiszem, a pályázat is csak azon év elején hirdettetik meg. Bizony addig még várhatunk! — R. M. Túrkeve. Cikkét megkaptam. Jövő héten átolvasom. Kíváncsi vagyok tartalmára, de még valóban arra sem értem rá, hogy a czímén kívül csak egy sort is elolvassak belőle. — H. A. Udvari. Becses tudósítása, ki tudja hol, elkésett a postán s csak ma reggel érkezett meg. Így a jövő számra marad közlése. — Gy. L. H.-Nánás. Nemes hangulatú költeményét némi simítással kiadjuk.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉS.

Pályázat

a felső-szabolcsi ev. reform. egyházmegyében kebelezett kanyári lelkészi állomásra.

Évi jövedelem, mely földhaszonélvezetből, terményfizetésből és stólából áll, 700 frt; így ezen egyház a tiszántúli egyházkerület osztályozása szerint III-ik osztályú.

Pályázati határidő az 1887-ik év nov. 22-ik napja bezárólag, mely időn belől a szabályszerű kérvények nt. Lukács Ödön felső-szabolcsi ev. reform. esperes urhoz, Nyiregyházára küldendők.

Az elválasztott lelkész állomását csak az 1889-ik év tavaszán foglalhatja el.

Debreczen, 1887. október 25.

Révész Bálint,
ev. reform. püspök.